

प्रेस काउन्सिल नेपाल

अधिकृतस्तर (सातौं) का लागि खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

भाग १ : - लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न सङ्ख्या X अङ्क	समय
प्रथम	प्रशासन, व्यवस्थापन	१००	४०	विषयगत	खण्ड क ६ प्रश्न X १० अङ्क = ६० खण्ड ख ४ प्रश्न X १० अङ्क = ४०	३ घण्टा
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत	खण्ड क ५ प्रश्न X १० अङ्क = ५० खण्ड ख ५ प्रश्न X १० अङ्क = ५०	३ घण्टा

भाग २ : - कम्प्युटर -१० सिप परीक्षण र अन्तर्वार्ता -३०

पूर्णाङ्क :- ४०

द्रष्टव्य :

- यो परीक्षा योजनालाई भाग १ (लिखित परीक्षा) र भाग २ (सीप परीक्षण र अन्तर्वार्ता) गरी दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।
- प्रथम पत्र र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- यथासम्भव पाठ्यक्रमका सबै पाठ्यांशबाट प्रश्न सोधिने छ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरु परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- भाग १ को परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई मात्र भाग २ को परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।

प्रेस काउन्सिल नेपाल

अधिकृतस्तर (सातौं) का लागि खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

(प्रथम पत्र)

खण्ड- क

प्रथम पत्र :- प्रशासन र व्यवस्थापन : (६ प्रश्न×१० अङ्क)

१. राज्य र शासन

- १.१ नेपालमा संघीयता : संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकार
- १.२ नेपालको वर्तमान संविधान
 - १.२.१ मूलभूत विशेषताहरु, कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिका
 - १.२.२ मौलिक हक, निर्देशक सिद्धान्त र राज्यका नीतिहरु
 - १.२.३ संबैधानिक तथा कानून निर्मित निकायहरुको कार्य एवं तिनको कार्यक्षेत्र
- १.३ लोकतन्त्र, समावेशीकरण, कानुनी राज्य र मानव अधिकार
- १.४ सूचनाको हक, पारदर्शिता र सार्वजनिक उत्तरदायित्व
- १.५ राष्ट्रिय सुरक्षा व्यवस्थापन : अवधारणा, क्षेत्र र नेपालमा राष्ट्रिय सुरक्षाका विद्यमान प्रावधानहरु
- १.६ बहुस्तरिय शासन र नेपाल : अनौपचारिक शासन, नागरिक समाजको शासन, स्थानीय शासन, सहकारीतामूलक शासन, व्यावसायिक शासन र संयुक्त राष्ट्रसंघ

२. सार्वजनिक सेवा तथा सार्वजनिक व्यवस्थापन

- २.१ सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, कार्य, विशेषता र भूमिका
- २.२ सार्वजनिक सेवा प्रवाह
- २.३ राजनैतिक तटस्थता, प्रतिवद्धता, पारदर्शिता र उत्तरदायित्व
- २.४ सार्वजनिक कोषको सदुपयोग, सदाचार र नैतिकता
- २.५ सार्वजनिक व्यवस्थापन र कर्मचारीतन्त्र
- २.६ सार्वजनिक नीति : निर्माण प्रक्रिया र विश्लेषण
- २.७ सार्वजनिक सेवा वडापत्र
- २.८ विद्युतीय शासन

३. योजना तथा विकास व्यवस्थापन

- ३.१ योजनावद्ध विकास प्रयास, उपलब्धी (प्राप्ति) र चुनौती
- ३.२ संघीय, प्रादेशिक र स्थानीय विकास योजना (आवधिक, मध्यकालिन वार्षिक योजना तथा मध्यकालिन खर्चको संरचना)
- ३.३ नतिजामूलक योजना प्रणाली
- ३.४ विकासमा सरकारी (Public), निजी, सहकारी क्षेत्र र गैह्र सरकारी क्षेत्र (Non-state Sector) को भूमिका र उपयोगिता
- ३.५ विकास आयोजनाको अवधारणा, तर्जुमा (Formulation), कार्यान्वयन (Implementation), अनुगमन (Monitoring), तथा मूल्याङ्कन (Evaluation) र नेपालमा आयोजनाको व्यवस्थापन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रणाली
- ३.६ विकास व्यवस्थापनमा अन्तरतह समन्वय
- ३.७ दिगो विकासको अवधारणा, लक्ष्य, वर्तमान अवस्था र नेपालको प्रयास तथा चुनौतीहरु

प्रेस काउन्सिल नेपाल

अधिकृतस्तर (सातौं) का लागि खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड- ख

विकास र विविध : (४ प्रश्न×१० अङ्क)

४. विकासका समसामयिक पक्षहरू
 - ४.१ विकेन्द्रिकरण र संघीयता
 - ४.२ आर्थिक उदारीकरण र निजीकरण
 - ४.३ सुशासन र विकास
 - ४.४ वातावरण, जनसंख्या व्यवस्थापन र विकास
 - ४.५ विश्वव्यापीकरण र स्थानीयकरण
 - ४.६ विकासमा सूचना-सञ्चार प्रविधि तथा सञ्चार क्षेत्रको भूमिका
 - ४.७ बैदेशिक सहायता र अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग
 - ४.८ आर्थिक कूटनीति
 - ४.९ गरिबी र बेरोजगारी

५. विविध
 - ५.१ नेपालमा सार्वजनिक संस्थानको आरम्भ, विकास, आवश्यकता एवं औचित्य
 - ५.२ प्रेस काउन्सिल नेपालको स्थापनाको उद्देश्य, वर्तमान अवस्था र गतिविधिहरू
 - ५.३ अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग ऐन, २०४८
 - ५.४ भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
 - ५.५ सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ र नियमावली, २०६५
 - ५.६ प्रतिलिपि अधिकार ऐन, २०५९
 - ५.७ सञ्चार संस्थान ऐन, २०२८
 - ५.८ विज्ञापन (नियमन गर्ने) ऐन, २०७६
 - ५.९ सूचना प्रविधिको विकास र सूचना तथा सञ्चार प्रविधि नीति, २०७२

प्रेस काउन्सिल नेपाल

अधिकृतस्तर (सातौं) का लागि खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र: सेवा सम्बन्धी

खण्ड- क

पत्रकारिता र सञ्चार : (५ प्रश्न×१० अङ्क)

१. पत्रकारिता र नेपालको सञ्चार क्षेत्र

- १.१ पत्रकारिताका सैद्धान्तिक र व्यावहारिक पक्ष
- १.२ नेपालमा पत्रकारिताको विकासक्रम
- १.३ विश्वमा पत्रकारिता
- १.४ व्यावसायिक पत्रकारिता
- १.५ संस्थागत र व्यावसायिक पत्रकारितामा भिन्नता
- १.६ पत्रकारिताको विद्यमान अवस्था
- १.७ मिडिया अनुगमन
- १.८ सञ्चारको परिचय, प्रक्रिया र प्रकार
- १.९ सूचनाको अर्थ, विशेषता र स्रोतहरू
- १.१० आमसञ्चारको परिचय, आमसञ्चार माध्यमका प्रकार, विशेषता र कार्यहरू
- १.११ समाजमा आमसञ्चार माध्यमको भूमिका र महत्व
- १.१२ नेपालमा प्रचलित सञ्चार माध्यमहरू
- १.१३ पत्रकार आचारसंहिता र निर्देशिकाहरू, नेपालमा पत्रकार आचारसंहिताको विकासक्रम
- १.१४ प्रेस काउन्सिल नेपालको विकास, विस्तार र यसका गतिविधि एवं मिडिया विकास कोषबारे सामान्य जानकारी

२. पत्रकारिता सम्बन्धी नीति तथा कानूनहरू

- २.१ प्रेस काउन्सिल ऐन, २०४८ र प्रेस काउन्सिल (कार्य व्यवस्था) नियमावली, २०४९
- २.२ छापाखाना र प्रकाशन सम्बन्धी ऐन, २०४८ र नियमावली, २०४९
- २.३ श्रमजिवी पत्रकार सम्बन्धी ऐन, २०५१ र नियमावली, २०५३
- २.४ राष्ट्रिय प्रसारण ऐन, २०४९ र राष्ट्रिय प्रसारण नियमावली, २०५२ (संशोधन सहित)
- २.५ प्रेस काउन्सिल कर्मचारी विनियमावली, २०७६
- २.६ प्रेस काउन्सिल नेपालको आर्थिक प्रशासन विनियमावली, २०५७
- २.७ पत्रकारिता तथा विज्ञापन सम्बन्धी समसामयिक नीतिहरू (राष्ट्रिय आमसञ्चार नीति, २०७३, विज्ञापन रहित (clean -feed) नीति, २०७३ र सूचना तथा सञ्चार क्षेत्रको दीर्घकालिन नीति २०५९)
- २.८ अनलाइन सञ्चारमाध्यम सञ्चालन निर्देशिका, २०७३
- २.९ पत्रपत्रिका वर्गीकरण सम्बन्धी मापदण्ड, २०६६
- २.१० प्रेस काउन्सिल नेपाल खरिद विनियमावली, २०६५
- २.११ प्रेस काउन्सिल नेपालका पदाधिकारी र कर्मचारीको आचारसंहिता, २०६४
- २.१२ पत्रकार आचारसंहिता उजुरी र कारबाही सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५

प्रेस काउन्सिल नेपाल

अधिकृतस्तर (सातौं) का लागि खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड ख: (५ प्रश्न×१० अङ्क)

३. नेपालको सार्वजनिक क्षेत्रमा संगठन विकास र मानव संसाधन
- ३.१ संगठनात्मक ढाँचा (Organisational Structure)
 - ३.२ व्यवस्थापकीय औजारहरू (Management Tools)
 - ३.२.१. संगठन तथा व्यवस्थापन पद्धती (O&M System)
 - ३.२.२. कार्य विश्लेषण (Job Analysis) : कार्य विवरण
 - ३.२.३. कार्य पुष्टिकरण/संवृद्धिकरण (Job Enrichment), कार्यविस्तृतीकरण (Job Enlargement)
 - ३.३ कार्य सम्पादन मानक (Performance Management) र कर्मचारी मूल्याङ्कन प्रणाली
 - ३.४ मानव संसाधन व्यवस्थापन (Human Resource Management) का उपलब्धि र चुनौती
 - ३.५ सार्वजनिक प्रशासनमा नेतृत्व विकास (Leadership Development), नेतृत्व परीक्षण (Leadership Assessment) र उत्तराधिकारी योजना (Successor Planning)
 - ३.६ व्यवस्थापन परीक्षण (Management Audit)
 - ३.७ संस्थागत तथा व्यवसायिक रणनीतिक योजना (Strategic Planning)
 - ३.८ कर्मचारीतन्त्रको संस्कृति र संस्कृति परिवर्तनका रणनीति, उपागम र औजार
 - ३.९ संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको बजेट तर्जुमा, नियन्त्रण प्रणाली र अन्तरसम्बन्ध
 - ३.१० बजेट प्रणाली र वित्तिय उत्तरदायित्व
 - ३.११ नेपालको आर्थिक विकासमा बैदेशिक सहायता र विकास सहयोग नीति (Development Co-operation Policy)
 - ३.१२ नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार र भुक्तानी सन्तुलन (Balance of Trade and Payment) : वर्तमान अवस्था, प्रवृत्ति (Trends) तथा चुनौती र सम्भावना
 - ३.१३ आर्थिक अनियमितता र भ्रष्टाचार निवारण, सम्पत्ति शुद्धिकरण अपराध निवारण (Anti-Money Laundering) र अपराधिक कार्यमा वित्तिय लगानी नियन्त्रण
४. सार्वजनिक सेवा शासकीय मामिला
- ४.१ सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सरकार, निजी क्षेत्र, समुदाय र नागरिक संस्थाको भूमिका
 - ४.२ जनतामा प्रवाह गरिने सेवाहरू, सेवाको व्यवस्थापन, अवधारणात्मक पक्षहरू, स्थानीयस्तरमा जनतालाई सेवा गर्ने माध्यमहरू
 - ४.३ संघीय सरकारी सेवा तथा अन्य प्रदेश सरकारी सेवा
 - ४.४ संघ, प्रदेश र स्थानीयतहमा सरकारी सेवा संचालन सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था र क्षेत्राधिकार
 - ४.५ राष्ट्रिय सुरक्षा व्यवस्थापन र नेपालमा राष्ट्रिय सुरक्षाका विद्यमान प्रावधानहरू
 - ४.६ प्रकोप व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति र विभिन्न निकायको भूमिका
 - ४.७ नेपालमा सूचना प्रविधि विकासका सवालहरू (Issues)
 - ४.८ सार्वजनिक संस्थान व्यवस्थापनका सवालहरू (Issues)
 - ४.९ विविधता व्यवस्थापन (Diversity Management) र नेपालमा विविधता व्यवस्थापन नीति, रणनीति
 - ४.१० आर्थिक सामाजिक रुपान्तरणका आयामहरू

प्रेस काउन्सिल नेपाल

अधिकृतस्तर (सातौं) का लागि खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय चरणका परीक्षाहरु

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
सूचना प्रविधि सीप परीक्षण (Information Technology Skill Test)	१०	# प्रयोगात्मक (Practical)	२० मिनेट
व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता (Individual Interview)	३०	मौखिक (Oral)	

प्रयोगात्मक परीक्षा योजना (Practical Examination Scheme)

विषय	पूर्णाङ्क	विषयवस्तु शिर्षक	अङ्क	समय
सूचना प्रविधि सीप परीक्षण (IT Skill Test)	१०	Devanagari (Nepali) Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
		English Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
		Word processing	२ अङ्क	१० मिनेट
		Electronic Spreadsheet	१ अङ्क	
		Presentation System	१ अङ्क	
		Windows basics, Email and Internet	१ अङ्क	
जम्मा			१० अङ्क	२० मिनेट

अंग्रेजी वा देवनागरी Typing Skill Test को लागि निर्देशन:-

१. देवनागरी Typing Skill Test को लागि १५० शब्दहरुको एउटा Text दिइनेछ र देहाय अनुसार अंक प्रदान गरिनेछ:-

शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute)	पाउने अंक
५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	० अंक
५ वा सो भन्दा बढी र ७.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.५० अंक
७.५ वा सो भन्दा बढी र १० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.७५ अंक
१० वा सो भन्दा बढी र १२.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.०० अंक
१२.५ वा सो भन्दा बढी र १५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.२५ अंक
१५ वा सो भन्दा बढी र १७.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.५० अंक
१७.५ वा सो भन्दा बढी र २० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.७५ अंक
२० वा सो भन्दा बढी र २२.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.०० अंक
२२.५ वा सोभन्दा बढी र २५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.२५ अंक
२५ वा सो भन्दा बढी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.५० अंक

२. English Typing Skill Test को लागि २०० शब्दहरुको एउटा Text दिइनेछ र देहाय अनुसार अंक प्रदान गरिनेछ:-

शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute)	पाउने अंक
६ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	० अंक
६ वा सो भन्दा बढी र ९ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.५० अंक
९ वा सो भन्दा बढी र १२ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.७५ अंक
१२ वा सो भन्दा बढी र १५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.०० अंक

प्रेस काउन्सिल नेपाल

अधिकृतस्तर (सातौं) का लागि खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

१५ वा सो भन्दा बढी र १८ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.२५ अंक
१८ वा सो भन्दा बढी र २१ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.५० अंक
२१ वा सो भन्दा बढी र २४ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.७५ अंक
२४ वा सो भन्दा बढी र २७ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.०० अंक
२७ वा सोभन्दा बढी र ३० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.२५ अंक
३० वा सो भन्दा बढी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.५० अंक

३. अंग्रेजी वा देवनागरी Typing मा दिइएको Text लाई आधार मानी टाइप गरेको Text सँग भिडाई चेक गरिनेछ। दिइएको अंग्रेजी वा देवनागरी Text मा उल्लेखित स्थान बमोजिम परीक्षार्थीहरूले आफ्नो Text मा Punctuation टाइप नगरेको पाइएमा त्यसलाई शब्दमा गणना गरिने छैन। तत्पश्चात निम्न Formula प्रयोग गरी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट(Correct words/minute) निकालिनेछ

Formula:

$$\text{शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct words/minute)} = \frac{(\text{Total words typed} - \text{Wrong words})}{5}$$